

11. Французская поэзия XIX–XX века : сборник / [на франц. яз.] – М. : Прогресс, 1982. – 672 с.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2012

В статті речь йде про особливості встановлення в українському перекладі ритмічних характеристик рифм французького оригіналу. Розглядаються переклади М.Рильського, Г. Кочура, М.Лукаша.

Ключевые слова: поетический перевод, адекватность и эквивалентность при переводе, ритмические характеристики рифмы.

The article deals with a reconstruction in Ukrainian translation of rhymes of the French original. Translations of M.Rilsky, G.Kochur and M.Lukash are considered.

Key words: poetic translation, adequacy and equivalence in translation, rhymes.

УДК 81'373.43

Гелена ЛИСЕНКО, Зінаїда ЧЕПУРНА,

ПРОБЛЕМАТИКА ПЕРЕКЛАДУ КРИЛАТИХ ВИСЛОВІВ У ЗАГОЛОВКАХ ДО ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ

У статті розглядаються структурні та семантичні особливості крилатих слів(виразів) у заголовках до публіцистичних текстів, їхнє модифікування та відтворення українською мовою.

Ключові слова: крилаті вислови, перифрази, ідіоматика, фразеологія, афоризми.

Відомо, що термінологічний інструментарій – надійний засіб верифікації (встановлення достовірності) у будь-якій галузі знань, тому й зрозумілими є намагання вчених підібрати найбільш точний термін, який би відображав суть об'єкта пізнання. Очевидно, що пошуки з метою заповнення існуючих в терміносистемі науки про крилаті слова (КС) прогалин будуть продовжуватися до появи таких визначень, які найбільш повно відповідали б висунутим вимогам та знайшли б підтримку значної частини лінгвістів.

Вибір публіцистики для аналізу обумовлений тим, що газетна лексика та газетний матеріал демонструють сучасний міжрегіональний узус німецької мови, характеризуються тематичною, стилістичною та авторською різноманітністю.

У випадку із заголовками задача полягає у повідомленні узагальненого уявлення про зміст самого тексту, при чому ці дані художньо оформлені. Заголовки несуть певний комплекс когнітивної, емоційної і естетичної інформації, мають свою замкнену структуру [1, с. 242–243].

Актуальність статті зумовлена потребою описати основні ознаки крилатих слів/крилатих виразів (КС/КВ), дослідити особливості їх функціонування в публіцистичних текстах, а також визначити прийоми перекладу КС і їх модифікацій у заголовках до публіцистичних текстів.

Щодо крилатих виразів, то вони як роздільно оформлені одиниці виявилися протиставленнями крилатим словам – цільнооформленим одиницям, що призвело до неоднозначної інтерпретації терміна «крилаті слова». Про доцільність розподілу крилатих слів на власне «крилаті слова» і «крилаті вирази» говорили А. П. Коваль і В. В. Коптілов [6, с. 29]. Але ця пропозиція українських вчених не знайшла підтримки серед інших науковців.

Компромісний варіант родової назви знаходимо у працях Б. С. Шварцкопфа, який використовує у якості гіпероніма поряд з загальноприйнятими («крилаті слова, крилаті вирази») термін *крилаті слова/ вирази* [10, с. 114–117], демонструючи тим самим розвиток лінгвістичного пізнання, адже було встановлено, що здатність називати мають не лише слова (лексеми), але й стійкі вирази (фразеологізми), що отримали статус самостійних мовних одиниць. Недоліком такого родового терміна як найменування є його громіздкість.

Включаючи в розряд «крилатих слів» і власні імена, які отримали узагальнене переносне значення і стали загальними, і афоризми, і сентенції, і лозунги, і перифрази, У вітчизняній науковій літературі вживається ще кілька назв для категорії «крилатий вислів»: *літературна цитата, фразеологічна цитата, крилата фраза* та ін.

Більшість вчених відносять крилаті слова, а саме крилаті вирази, до розряду фразеологізмів. Так, О. Д. Пономарів зараховує крилаті вирази до фразеологічних висловів, тобто до стійких зворотів мови, «які семантично не діляться і складаються зі слів з вільним значенням, але які в процесі мовлення відтворюються як сталі мовні одиниці». С. І. Ожегов розрізняє сталі словесні сполучення, які належать до фразеології у вузькому і широкому сенсі. Крилаті слова він відносить до фразеології у широкому сенсі (разом з прислів'ями, приказками, індивідуальними особливостями вживання словосполучень і фразоутворень в творчості окремих письменників) [7, с. 192].

А. А. Реформатський розрізняє ідіоматику і фразеологію, а крилаті слова він вважає об'єктом розгляду першої. Широке розуміння фразеології представлено і в праці А. І. Єфімова. Автор стверджує, що до фразеологічних засобів мови належать не тільки ідіоми, але й приказки,

прислів'я, афоризми письменників, крилаті рядки віршів, звороти науково-термінологічного характеру і т.д.

Ю. Н. Афонькін вважає крилаті слова фразеологізмами і, перед усім, за своїм оформленням. Винятки складають лише історичні імена, які стали загальними (*Крез, Меценат*), а також імена міфологічних і літературних персонажів (*Аполлон, Обломов*).

Виноградов виділяє 3 типи фразеологізмів: лексичні, предикативні та компаративні фразеологізми. На основі їх характеристики і прикладів фразеологізмів, наведених автором, робимо висновок, що крилаті вислови можна віднести як до лексичних (*Ахіллесова п'ята, яблуко розбрату*), так і до предикативних фразеологізмів (*Мислю, отже, існую* Декарта; *Треба їсти, щоб жити, а не жити, щоб їсти* Сократа) [4, с. 162].

Метою цієї статті є розкриття комплексного та різноаспектного характеру КС у заголовках до німецьких видань, аналіз їх структури та способів відтворення українською мовою. Досягнення цієї мети передбачає реалізацію низки завдань: 1) окреслити поняття крилатих слів як родові; розрізнити його від видових понять крилаті слова і крилаті вирази; 2) визначити характерні особливості КС та джерела їх походження; 3) дослідити модифікації КС та їх функції в газетно-журнальних заголовках; 4) визначити основні прийоми перекладу КС і їх модифікацій.

Відомі визначення КС, маючи варіації у наукових текстах, мають ряд принципово спільних рис:

1) «**крилатими словами** є висловлювання, вирази чи ім'я, які тривалий час *вживаються в широкіх колах вітчизни*, причому не обов'язково рідною мовою, історичний автор або літературне походження яких можна прослідкувати чи довести» [3, с. 47];

2) «крилате слово – завжди натяк, нагадування про визначну думку, момент або обставини, завжди засіб зекономити громіздке тлумачення бажаної думки коротким і виразним словом або фразою»;

3) терміном **крилаті слова** «позначають короткі цитати, образні вирази, що увійшли у нашу мову з літературних джерел, вислови історичних осіб, імена міфологічних та історичних персонажів, які стали іменами загальними, – образні звужені характеристики історичних осіб» [2, с. 5].

4) «**крилатими виразами** вважаються такі поширені і загально відомі елементи лексики і фразеології літературної мови, джерело яких може бути встановлене» [6, с. 3];

5) **«крилаті слова** – сталі, афористичні, зазвичай образні вирази, що увійшли до загального вживання з певного фольклорного, літературного, публіцистичного або наукового джерела, а також висловлювання видатних історичних діячів, які набули широкого вжитку»;

6) **«крилаті слова** – влучні вирази, часто короткі цитати і афоризми, які *широко вживаються в мові* на правах прислів'їв і приказок»;

7) **«крилаті слова** – сталі висловлювання, що увійшли в сову з певних літературних, публіцистичних, наукових джерел або створені на їх основі, які увійшли в мову із засобів масової комунікації (друкованих джерел, радіо, кіно, телебачення), а також висловлювання реальних історичних осіб, які *набули широкого вжитку і стали загально відомими*. Деякі дослідники до розряду крилатих слів включають назви міфологічних і історичних реалій, які отримали переносне значення, особисті імена історичних і літературних персонажів. Образні вирази різних авторів і т. п.»;

8) **«крилаті вислови (слова)** – 1. Образні, влучні вислови, афоризми, що походять з літературних джерел або історичних документів і *широко вживаються в мові* як стійкі звороти з глибоким узагальнюючим змістом, довершеною формою і виразністю. 2. Слова з узагальнено-метафоричним значенням, які *набули широкого вжитку* і здебільшого мають експресивне забарвлення»;

9) **«крилаті слова (вислови)** – 1. Слова, які *набули широкого вжитку* і відрізняються значною експресією. 2. Сталі словосполучення, подібні до прислів'їв і приказок, але які походять з певного літературного або історичного джерела»;

10) **«крилаті слова** – це вислови й окремі фрази з літературних творів давнього й нового часу, що *увійшли в загальну мову* і вживаються в ній як цитати; вислови, що виникли на ґрунті літературних контекстів і ніби конденсують у собі основний зміст цього контексту; висловлювання історичних осіб. А також назви історичних фактів і подій, імена історичних, міфологічних і літературних персонажів та ін., які набули символічного значення» [7, с. 126].

Проаналізувавши подані в даній роботі визначення поняття, ми можемо переконатися в нечіткості концептуального ядра КС. Це підтверджують результати експерименту, проведеного Л. П. Дядечко. Необхідно було виявити КС в тексті і вказати джерело, з якого, на думку інформанта, походить зворот. Крім власне КВ (крилатих виразів) різного

походження в категорію КС були зараховані: цитати-ремінісценції; прямі цитати; прислів'я; твори усної народної творчості малих форм; афоризми; парадоксальні визначення; лозунги; кліше, штампи, канцеляризми; порівняння; ідіоми; слова оцінки, а також контексти, що їх включають [5, с. 150–151].

У німецькому виданні Duden крилаті слова розглядаються як особлива група цитат. Зазначається, що такі висловлювання «постійно використовуються різними людьми в певних ситуаціях і зазвичай зразу розпізнаються». Говориться також, що даний вид цитат має особливість: вони часто зазнають спеціальних змін складу, загалом для натяку чи ствердження якоїсь думки, ідей, ситуації.

Проаналізувавши наведені вище визначення крилатих слів, можемо виділити такі їх ознаки:

- вони повинні бути як загальновідомими, так і мати певну актуальність з огляду на їхній зміст;
- КС повинні бути в широкому вжитку протягом певного часу;
- можна простежити автора. Літературне чи історичне джерело крилатого слова.

Згідно видання Duden крилаті слова відокремилися з цитат. В словниках слово «цитувати» тлумачиться як «дослівно передавати уривок усного чи письмового тексту з посиланням на джерело». Спочатку цитування означало точне відтворення виразу, бо лише так можна було довести свою освіченість. Та оскільки цитати все ширше й частіше використовувалися, вони почали втрачати свій первинний зміст і набували переносного значення, входячи до повсякденного вживання в мові. Як наслідок, при використанні цитати в розмовній мові відбувалися невеликі зміни, викликані або мовною ситуацією, або з метою мовного спрощення. Таким цитатам, автор чи джерело яких в основному відомі, які стали загальновідомими і часто використовуються в ролі в ролі прислів'їв і приказок, німецький філолог А. Г. Бюхманн дав назву «крилаті слова». Його збірка «Крилаті слова. Скарбниця цитат німецького народу» вперше вийшла в 1864 році. У 18-му виданні (1895) поняття було вже цілком сформульоване (визначення 1).

Говорячи про походження крилатих виразів, виділимо такі основні **джерела:**

- антична міфологія: назви місцевостей (*Олімп, Єлїсейські поля, Парнас*), імена персонажів (*Геркулес, Аполлон, Афродіта*);
- історія: висловлювання історичних осіб (*Вчитися, вчитися, вчитися* (Ленін), *І ти Брут?* (Цезар)).

- Географічні назви (*Грюнвальд, Канни*);
- Біблія: *витити гірку чаю, манна небесна, земля обітована*;
- література: *Більше світла!* (Гете), *герой нашого часу* (Лермонтов), *Дон Кіхот* (Сервантес)
- філософія: *вибрати менше зло* (Аристотель), *Еврика!* (Архімед), *Мислю, отже існую* (Декарт);
- кіно, театр, телебачення: *Lovestory, дядечко Скрудж; Не все, але все частіше* (німецька реклама).

Вживання крилатих слів в сучасній мові залежить від того, чи варте певне висловлювання цитування. Без сумніву активним джерелом цитат як і раніше є Біблія, класичні твори німецької й зарубіжної літератури. Але одночасно помітним є використання модних слів чи рекламних слоганів, висловів з фільмів, телебачення і популярної музики, висловлювань видатних діячів у галузі політики, економіки і спорту.

В 2-й пол. 20-го ст. література майже перестала бути джерелом цитат (крилатих слів). Сьогодні цитують швидше не з творів; набагато частіше цитатами стають заголовки творів, наприклад, «*Gruppenbild mit Dame*» («Груповий портрет з дамою») Генріха Бьоля, або «*Die unerträgliche Leichtigkeit des Seins*» («Нестерпна легкість буття»), роман Мілана Кундери

Трапляються випадки, коли деякі образні крилаті вирази і слова (зокрема власні імена, які вживаються метафорично) отримують ніби друге народження завдяки екранізаціям романів і т.п. Так, наприклад, для сучасних молодих носіїв мови *дядечко Скрудж* є втіленням жадібності швидше не завдяки діккенсовському літературному герою ("Різдвяні колядки"), а внаслідок популярності мультсеріалу про каченят і їх дядечка-скупердяя Скруджа.

Кінематографія і телебачення пропонують в якості цитат як заголовки і назви, напр., «*LoveStory*» (фільм, 1969) чи «*Pleiten, Pech und Rappen*» («Невдача, нещастя й напасть»), телепрограма з 1986), так і самі тексти, напр., «*Ich sehe dir in die Augen, Kleines*» («Я дивлюсь тобі у вічі, крихітко», з фільму «Касабланка»). Назви популярних пісень, як, напр., «*Reif für die Insel*» («Готовий для острова») і «*Neue Männer braucht das Land*» («Нових чоловіків потребує країна») також стають крилатими виразами, як і рекламні слогани, напр.: *Nicht immer, aber immer öfter* (*Не все, але все частіше*) або *Man gönnt sich ja sonst nichts* (*Чого це бажати?*).

Функції крилатих слів у мовленні подібні до функцій фразеологізмів. Вони дозволяють точно, стисло і влучно

охарактеризувати ситуацію, особу або подію і виразити своє ставлення до них. У деяких випадках вони можуть навіть виступати як пряме позначення тієї чи іншої складної ситуації, – якщо в мові нема більш коротких, а головне – загальноприйнятих слів для її найменування, пор., наприклад, крилате слово *Дари данайців*, зміст якого можна передати лише за допомогою багатослівного опису: «підступні дари, які несуть із собою загибель для тих, хто їх отримує». Крилаті слова у формі цілого речення («крилаті фрази») узагальнюють, подібно до «анонімних» прислів'їв, життєвий досвід, конденсуючи його у формі сентенції (*Друзі пізнаються у біді*) або ж приписуючи певну лінію поведінки (*Живи й жити давай іншим*). УВ багатьох крилатих фразах кристалізовані у вигляді формулювань, лозунгів, девізів і т.д. певні філософські, соціальні, політичні погляди (*Все тече, все змінюється; Я мислю, – значить, існую; Людина людині – друг, товариш і брат*).

Крилаті вирази, як і прислів'я, неоднорідні з погляду їх семантики. Деякі з них зберігають своє пряме, номінативне значення. Але основна маса крилатих виразів виступає з метафорично-узагальненим значенням, набувши фразеологічної абстракції. За своїми стилістичними і синтаксичними функціями такі одиниці зближуються з фразеологічними одиницями типу лексичних ідіом, з одного боку, і прислів'їв, з другого.

Крилаті слова, особливо їх національно-самобутня частина, є багатим джерелом лінгвокраїнознавчих матеріалів про країну, мова якої вивчається, її історію і культуру. Особливий інтерес з цього погляду представляють цитати, які зберігають пам'ять про історичні події, що характеризують їх (*Мамасве побойце, дубина народної війни, генеральна репетиція Жовтневої революції*); описові вирази, які замінюють прямі назви міст країни (*Мати міст руських, північна Пальміра, колиска революції*); перифрастичні характеристики історичних осіб (*Сонце російської поезії, Залізний Фелікс*). Знайомлячись з ними, людина розширює свій загальний кругозір.

Можливості досягнення повноцінного словникового перекладу крилатих слів залежать в основному від співвідношень між одиницями вихідної мови і мови перекладу:

- 1) крилатий вираз має в мові перекладу точний повноцінний відповідник, який не залежить від контексту;
- 2) крилатий вираз можна передати в мові перекладу тим чи іншим відповідником, зазвичай з деякими відступами від повноцінного перекладу;

3) крилатий вираз не має в мові перекладу ні еквівалентів, ні аналогів, не передається в словниковому порядку.

Якщо не можливо підібрати еквівалент або аналог, застосовують інші прийоми перекладу. При цьому завжди є якісь втрати як от образність, експресивність, конотації, афористичність, відтінки значень.

Здатність крилатих слів до модифікування (термін С. Б. Пташник) впливає з їх властивостей (сталість, образність, ідіоматичність). Так, сталість є передумовою для варіювання, ідіоматичність – для подвійного прочитання виразу, образність – для розбудови закладеного в КС виразу.

Важлива проблема вивчення модифікацій КС – це ідентифікація вихідних КС/КВ, які послужили основою для утворення модифікацій. Дане дослідження ґрунтується головним чином на словниках крилатих слів і цитат німецької й української мов.

Отже, зазначимо, що модифікації КС/КВ – це одиниці мовлення (тексту), які створюються okazіонально і, як правило, не фіксуються в лексикографічних джерелах.

Розглянемо прийоми структурних модифікацій та їх переклад:

а) **субституція** (заміна компонента КВ іншим словом):

das Schweigen des Lammert – *Мовчання Ламмерта*
die Götter müssen beeindruckt sein – *Боги, напевно, вражені,*
Kampf ums Korn – *Боротьба за зернину.*

Найуживаніший прийом перекладу таких модифікацій – калька, в окремих випадках калькування застосовується разом з транскрипцією/транслітерацією і лексико-семантичними перетвореннями;

б) **експансія** – (включення додаткових лексичних компонентів):

Ich denke, also bin ich ein Computer – *Мислю, отже, я комп'ютер;*
Kleinfeld allein zu Haus – *Кляйнфельд один дома*

В перекладі вихідна модель не змінена, тобто в мові перекладу підбираємо ідентичний або аналогічний відповідник. Вона доповнена необхідною інформацією, яка є рівнозначною оригіналу, передаватися ж у мові перекладу може або калькою, або із застосуванням лексичних трансформацій, при цьому весь вираз (заголовок) часто перекладається за допомогою граматичних трансформацій;

в) **редукція** (опускання деяких компонентів):

[Religion-] Opium der Völker – *Опіум для народів.*

З 66 заголовків, зібраних в ході дослідження, виділяємо лише один (опіум для народів), що містить скорочений КВ, який, проте, можна в деякій мірі вважати перифразою опущеної лексеми (релігія);

г) **граматичні модифікації КС/КВ**

Äpfel der Zwietracht (яблука розбрату) – заміна однини множиною, *im Land des Lächelns* (в країні сміху) – заміна називного відмінка місцевим з використанням прийменника.

Проте найуживанішим прийомом перекладу заголовків з такими модифікаціями залишається калькування.

д) актуалізація (використання внутрішньої форми крилатого виразу, зовнішня форма якого зазнає значних модифікацій):

Auf Sand und Storm gebaut – збудований піску і струмі

Приєм перекладу – калькування. Проте, вважаємо, що цей прийом структурної модифікації можна розглядати як поєднання прийомів експансії і граматичної модифікації.

Проаналізувавши приклади, зібрані методом суцільної вибірки, виявлено, що найчастіше застосовується прийом субституції (заміни).

Зокрема виділяємо такі **особливості** заміни:

1. Ключове поняття крилатого виразу нерідко замінюється ключовим словом статті:

O du KaDeWe! – *O різдвяний KaDeWe!* (про універмаг у Берліні під час різдвяних свят);

Lauf, Dino, lauf – *Біжи, динозаврику, біжи* (про дослідження науковцями способу пересування динозаврів);

2) замінене слово фонетично і/або морфологічно нагадує прізвище особи, про яку йдеться в статті, і тому змінюється ним:

das Schweigen des Lammert (пор. *das Schweigen der Lämmer*) – *Мовчання Ламмерта*. На жаль, в мові перекладу, в нашому випадку в українській мові, не можна зберегти цю часткову омонімічність.

Разом з тим інколи крилатий вираз залишається без змін і при цьому зв'язок заголовку із змістом статті втілюється через подібність ключового слова крилатому виразу і прізвища героя статті. Наприклад,

Ritter der traurigen Gestalt – Лицар печального образу (мова йде про двох депутатів з різних партій, прізвище одного з них – Рюттгер (Rüttger));

Ця подібність між словами в німецькій мові, як вже зазначалося, на жаль, в основному втрачається при перекладі.

3) часто така варіація (заміна компонента) застосовується для створення іронічного, комічного чи сатиричного ефекту:

Kampf ums Korn – Боротьба за зернину (про дозвіл в Америці вільно торгувати генетично вирощеними продуктами);

Good bye, Mister Dollar (про становище американського долара на валютному ринку);

Krieg der Köpfe – *Війна умів* (загальний огляд подій у світі).

Інколи заміну використовують для створення парадоксу, наприклад:
Schaf im Schafspelz – Віця в овечій шкурі

Або замінюють компоненти крилатого виразу на антонімічні поняття:

Nicht nie aber, immer seltener – Не ніколи, але все рідше (пор. *Nicht immer, aber immer öfter*).

Якщо говорити про змінність/збереження структури крилатих слів в заголовках, то у заголовках, представлених в даній статті, приблизно половина є або містять в собі незмінні крилаті слова, тобто такі, що зберегли свою структуру. Проте необхідно зазначити, що 37 % з них не є самими заголовками, а ніби «вклинені» в них, залишаючись, однак, носіями основного змісту.

Серед прийомів перекладу найуживанішим є прийом калькування, а також пошук ідентичних чи аналогічних відповідників. Ці прийоми перекладу застосовуються в основному для установлених і давно існуючих крилатих виразів, зафіксованих в словниках обох мов. Для передачі національних або модифікованих крилатих виразів доводиться звертатися до лексико-семантичних і граматичних трансформацій, часто паралельно з калькуванням і підбором відповідника.

В результаті проведеного аналізу встановлено, що модифікації є вагомим засобом впливу на реципієнта. Найважливішим серед прагматичних функцій є такі: 1) заохочення читача; 2) фокусування його уваги; 3) неоднозначність формулювання (завуалювання); 4) вираження авторської оцінки; 5) прагматичний ефект несподіванки; 6) викликання метамовних рефлексій у читача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика. – СПб : Изд-во «Союз», 2001. – 278 с.
2. Ашукин Н. С. Крылатые слова. Литературные цитаты. Образные выражения / Н. С. Ашукин, М. Г. Ашукина. – 4-е изд. – М., 1987.
3. Büchmann G. Geflügelte Worte Der Zitatenschatz des deutschen Volkes-Berlin,
4. Виноградов В. С. Введение в переводоведение: общие и лексические вопросы / В. С. Виноградов. – М. : Изд-во ИОСОРАО, 2001. – 221 с.
5. Дядечко Л. П. Крылатые слова как объект лингвистического описания, история и современность : монографія / Л. П. Дядечко. – К. : Київ. ун-т, 2002. – 293 с.

6. Коваль А. П. Крилаті слова – важливий стилістичний засіб / А. П. Коваль, В. В. Коптілов // Укр. мова і література в школі. – 1964. – №7. – С. 29–30.

7. Ожегов С. И. Лексикология. Лексикография. Культура речи / С. И. Ожегов. – М.: Высшая школа, 1974.

8. Пташник С. Б. Структурно-семантичні особливості фразеологічних модифікацій та їхні функції в німецькому газетному тексті: автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2003. – 18 с.

9. Реформатський А. А. Введение в языкознание / А. А. Реформатський. – М.: Учпедгиз, 1960. – С. 95.

10. Шварцкопф Б. С. Основные параметры описания крылатых выражений современного русского литературного языка / Отв. ред. В. Н. Телия. – М., 1990. – С. 110–118.

Стаття надійшла до редколегії 14.03.2012

Г ЛЫСЕНКО, З. ЧЕПУРНАЯ

ПРОБЛЕМАТИКА ПЕРЕВОДА КРЫЛАТЫХ ВЫРАЖЕНИЙ В ЗАГЛАВИЯХ К ПУБЛИЦИСТИЧЕСКИМ ТЕКСТАМ

В статье рассматриваются структурные и семантические особенности крылатых слов (выражений) в заглавиях к публицистическим текстам, их модификация и перевод на украинский язык.

Ключевые слова: крылатые выражения, перифразы, идиоматика, фразеология, афоризмы.

H. LYSSENKO, Z. CHEPURNA

PECULIARITIES OF QUOTATIONS TRANSLATION IN HEADLINES OF SOCIOLOGICAL TEXTS

The given article highlights structural and semantic peculiarities of quotations in headlines of sociopolitical texts as well as their modifications in Ukrainian translation.

Key words: quotations, idiomatic, phraseology, aphorisms.

УДК 373.57:811.162.2371.261(045)

Тетяна МАТВІЙЧУК, Віктор МОМОТ

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНА ПРИРОДА ПРОНОМІНАТИВІВ

У статті розглянуто питання, пов'язані з проблемами лексико-граматичної природи прономінативів, а також визначено статус, роль, місце, значення, функції, номінативні особливості слів, що формують аналізований клас мовних одиниць.

Ключові слова: прономінатив, слова-субститути, дійктична функція, референт.

Займенники – найбільш абстрагована частина мови: «необмежена можливість найрізноманітніших конкретних значень у займенниках призводить до того, що у відриві від даної ситуації вони наділені